

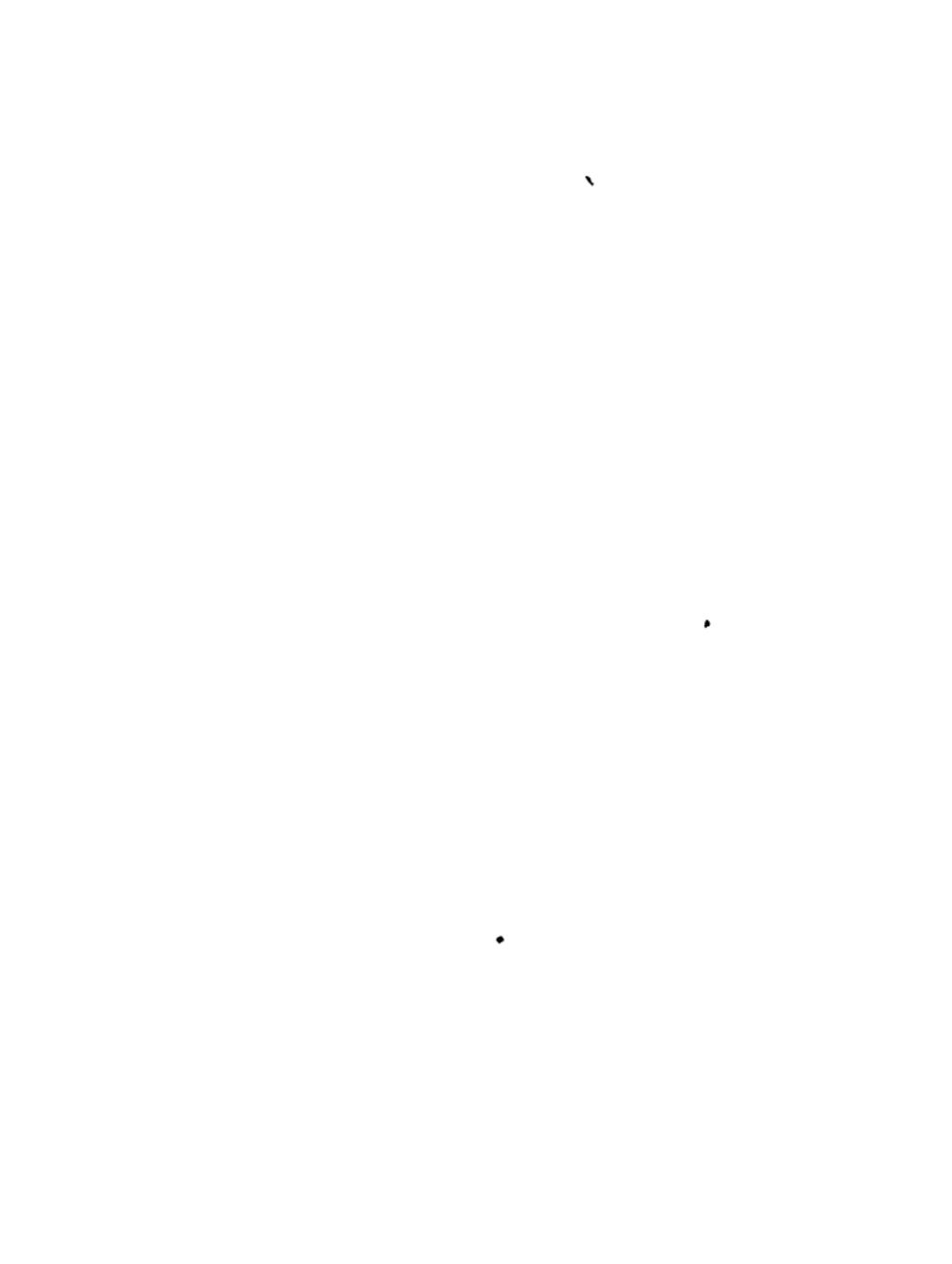
ЧИСЛО 22.
ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ.
В СКРЕНТОН, ПА.

Оповіданє про Сорок Розбійників, котрих повбивала одна дївчина.

ДУЖЕ ЦІКАВЕ І ПРЕКРАСНЕ ОПОВІДАНЄ
ПРО БІДНОГО ДРОВОРУБА АЛЇ БАВУ, КО-
ТРИЙ ЧЕРЕЗ ЧЕСНЕ І ПОБОЖНЕ ЖИТЕ
ДІЙШОВ ДО ВЕЛИКИХ МАЄТКІВ І ПРО ЄГО
НЕВІЛЬНИЦЮ, КОТРА ЧЕРЕЗ СВОЮ ОСТО-
РОЖНІСТЬ ОХОРОНИЛА ЄГО ВІД МНОГИХ
НЕЩАСТЬ. : : : : : : : : :

Другий наклад.

1915.
З УНІВЕРЗАЛЬНОЇ ДРУКАРНІ,
SCRANTON, PA.

ДВОХ БРАТІВ. — АЛІ БАБА І РОЗВІЙНИКИ. — В ПЕЧЕРІ. — ЗОЛОТО. — ВИКРИТЕ ТАЙНИ. — КАССИМ В ПЕЧЕРІ, ЙОГО СМЕРТЬ І ПОХОРОН. — ПОСТАНОВА РОЗВІЙНИКІВ. — ЗВІДИ. — ПРОВОРНІСТЬ МОРДЖИЯНИ НИЩИТЬ ВСІ ПОСТАНОВИ РОЗВІЙНИКІВ. — ХТО ШТИЛЕТОМ ВОЮЄ, ВІД ШТИЛЕТА ГІНЕ.

В однім перськім місті жило двох братів, один звався Кассим, а другий Алі Баба. Малим маєтком, який полішив їм батько, поділилися оба по рівній половині і всі думали, що і поводжене їх буде однакове; але судьба зарядила інакше.

Кассим оженився з дівчиною, котра в недовгім часі одідила великий склеп з магазином, повним всяких дорогих товарів, і інші значні посілості. Через те зістав Кассим одним з найбогатших купців в місті.

Противно, Алі Баба взяв жінку, таку бідну як і сам, жив в великій біді, а щоби

удержати себе і діти, рубав дрова в недалекім лісі і продавав їх в місті. Дрова возив на трох ослах, котрі були його щілим маєтком.

Одного дня пішов Алі Баба до ліса і коли нарубав тілько дров, кілько міг наладувати на свої осли, побачив велику курячу, котра зближала ся до него. Коли приглянув ся уважніше, побачив велику громаду людей на конях, котрі їхали дуже скоро.

Хотяй і чутки не було в тім краю про розбійників, однак Алі Баба догадався, що ті їздці мусять занимати ся розбоєм. Не думаючи вже про ослів, лиш, щоби себе самого спасти, виліз чим скоріше на високе дерево, котрого галузє при землі було дуже густе. Схоронився отже на дереві так добре, що ніхто его не міг видіти, а він бачив всіх добре. Древо тоє росло при скалі далеко від него, але так стрімкій, що вдерти ся на ню було майже неможливо.

Їздці єї, високого росту, хоробрі, відважні і сильні, добре уоружені, прибули наконець під скалу і позсідали з конем. Алі Баба начислив, що було їх аж сорок. Були то люди, котрі в тій околиці нікому не робили шкоди, але їздили в далекі краї і там рабували.

Коли прибули на місце, кождий їздець розховстав свого коня, привязав його, заложив єму на голову мішок з ячменем, котрий привіз з собою, відтак здіймив з коня другий мішок і взяв його на плечі. Декотрі мішки були так тяжкі, що Алі Баба думав, що в них мусить бути золото і срібло. По хвилі один з них, далеко більший і сильніший від других, котрого Алі Бабауважав за ватажка злодіїв, передер ся через гущавину дерева, і станувши перед скалою сказав ті слова: „Сезаме, вітвори ся!“ І сейчас двері вітворили ся. Ватажко впустив поперед себе всіх своїх людей, а відтак і сам пішов за ними, і двері замкнули ся.

Довго сиділи розбійники в тій печері. Алі Баба сидів на дереві а не злазив на землю, бо бояв ся, щоби розбійники його не почули і не зловили. Тому сидів тихо і терпеливо очікував, коли они від'їдуть. Справді брала его охота зійти на землю, вхопити два коні, сісти на одного а другого при собі вести і разом з ослями утічи чим скорше до міста, але позаяк не був певний, чиби йому се удало ся, волів сидіти на дереві і ждати.

Наконець вітворили ся двері печери, вийшло сорок розбійників, а ватажко їх, що передтим последній ввійшов, тепер вийшов перший і стояв, доки не вийшли всі.

Алі Баба зауважав, що ватажко, замикаючи двері, сказав ті слова: „Сезаме замкни ся!“

Кождий з розбійників повернув до свого коня, наховстив його, відвязав, здіймив з голови мішок, котрий привязав до сідла і всів на верх. Коли ватажко по-

бачив, що всі готові вже до їзди, станув на їх чолі і всі від'їхали тою дорогою, котрою приїхали.

Однак Алі Баба не зараз єще зліз з дерева, бо думав собі в дусі:

„Може бути, що они єще дещо забули і вернуть ся, тоді бим доперва попав ся в їх руки!“

Проте слідив їх очами як довго тільки міг видіти, а для більшого безпекиства зліз з дерева дошерва по довгім часі. Позаяк добре памятає слова, котрими ватажко розбійників вітвирав і замикав двері, проте зібрала го цікавість, чиби і йому не вітворили ся двері, якби вимовив ті самі слова. З тою гадкою зліз з дерева, передер ся через корчі і побачив двері, котрі за галузями були укриті. Станув перед дверми і сказав:

„Сезаме вітвори ся!“

І сейчас цілі двері вітворили ся.

Алі Баба думав, що в середині буде темно і страшно. Як однак здивував ся,

коли побачив велику ясну печеру, викуту в скалі людською рукою, до котрої впадало съвітло з гори великим вікном. Найшов там великі засоби живности, цілі паки дорогих товарів, шовкових матерій і дорогих килимів а також великі купи золота і срібла, що лежали на землі в скіряних міпках.

Коли Алі Баба придивився всьому тому, набрав переконання, що та печера, не від кількох літ, але від кількох віків була мешканем і захистом для розбійників, і що одні по других мусіли її оділити в спадку.

Не довго надумувався, що має робити: війшов до печери. Коли вже був в середині, двері за ним замкнулися. Алі Баба не настрашився того, бо знав як мас їх вітворити. Не брався до срібла але до золота і набрав його тільки, що ледви міг наладувати на своїх трох ослів. Наладував на них золото, а щоби не було его видно, наложив з верха дров.

Коли Алі Баба зробив все те, удав ся до міста, а коли прибув до дому, завів осли на подвір'є а ворота замкнув за собою. Зняв зверха дрова, котрими були прикриті мішки з грішми, відтак позносив мішки до хати і поклав їх перед свою жінку, котра сиділа тогді на софі.

Коли се побачила жінка його Алєго, думала, що єї чоловік допустив ся крадіжі і закликала з великим страхом:

„Алі Бабо; на таке ти вже зійшов, що...“. Але він перебив її і сказав:

„Стій, моя жінко, я не є злодій. Пожди най роскажу тобі, яке велике щастє мене нині стрітило, тогді невно не будеш мене о ніщо підозрівати.“

Тогді висипав всі гроши з мішків на купу, і оповів жінці цілу пригоду, яка йому притрафила ся, від початку до кінця і упоминав єї тільки, щоби о тім нікому і слівцем не згадувала.

Охоловши зі страху, жінка Алєго тішила ся разом з ним зі щастя, яке до них

зайшло і хотіла перечислити всі ті гроші.

“Чи ти здуріла”, сказав до неї Алі Баба, „щож ти хочеш робити? Коли би ти перерахувала всі ті гроші? Нам нема часу гаятись, треба як найскоріше упоратись з тими грішими, от пійду виконаю яму і закоплю там всі гроші.“

“Добре би було“, сказала жінка Алєго, „аби ми мали бодай яке таке понятє, кілько то є тих грошей, от побіжу до сусідки, пожичу у неї малу мірку і перемірю всі гроші, єще заки ти викопаєш яму на них.“

“Моя жінко“, сказав Алі Баба, “то на ніщо тобі нездастъ ся; далабись радше тому спокій, если бись хотіла мене послухати. А впрочім роби що хочеш, але памятай аби твоя непотрібна цікавість не зрадила нашої тайни.“

Щоби таки конечно догодити своїй цікавости, жінка Алі Баби пішла до брата чоловіка до Кассима, котрий недалеко від них мешкав.

Кассима не було дома, отже Алєго удаля ся до його жінки з просьбою, і щоби її пожичила своєї мірки на короткий час. Братова поспитала якої она хоче, меншої чи більшої. Жінка Алєго попросила її о меньшу.

„Дуже добре“, відповіла братова, „пожди хвилинку, а я тобі зараз принесу.“

І справді по кількох хвилях принесла мірку, але що була дуже цікава довідати ся, яке то збіже будуть они міряти, бо знала добре про біду і нужду Алі Баби, прилішила до dna мірки кавалок лою, і віддаючи жінці Алєго мірку, перепрошала ї що так довго затримала єї і оправдувала ся тим, що мусіла вичистити мірку.

Жінка Алєго повернула до хати і змірила всю золото. Дуже ся утішила, коли начислила много мірок і пішла чим скоріше сказати се чоловікови, котрий вже викопав яму.

Підчас коли Алі Баба закопував гро-

ші до ями, жінка його пішла віднести братовій мірку і з великої радості не заважала, що одна штука золота причінила ся до дна.

„Братово!“ сказала віддаючи мірку, „видини що я не довго тримала твоє начине. Дякую тобі щось мені пожичила.“

Сказавши тое, попрацала ся і вийшла. Жінка Кассима оглянула дно мірки і дуже зачудувала ся, коли там побачила золотий гріш. На вид сей, серце єї она нувала заздрість.

„А то що!“ сказала сама до себе. „Алі Баба має тілько золота, що аж міркою від збіжа мусить його мірити? Звідки сей нуждар міг набрати тілько гроший?“

Кассима не було ще в дома, він сидів в своїм склені, з котрого доперва вечером повертає. Жінка вже не могла єго діждати ся, так мучила єї терпеливість, щоби йому чим скорше оповісти о тім золоті, і була певна, що і Кассима зацікавить се так само як і єї зацікавило.

Як тілько Кассим прийшов, сказала она до него:

„Мій Кассиме, ти себе маєш за богата-ча, але ти дуже помиляєшся, бо твій брат Алі Баба є далеко богатіший. Він не числить золото так як ти, але мірить міркою.“

Кассим попросив жінку, щоби ви-яснила єму цілу ту загадку. Жінка опо-віла єму, якої ужила штуки, щоби дові-дати ся о тім всім і показала йому золо-тий гріш, що прилішив ся до дна мірки. Гріш той був такий старий, що она на-віть не чула імені того короля, котрого образ і імя було на на нім витиснене.

Місто, щоби тішити ся зі щастя, яке спіткало брата, котре могло видвигнути бідного Алі Бабу з нужди, Кассим почув в собі смертельну ненависть і з тої при-чини цілу ніч і ока не зажмурив. На другий день, ледви зійшло сонце, пішов до Алі Баби. До того часу не обходив ся з ним як з братом і від коли став бога-чем, забув цілком про бідного Алі Бабу.

„Алі Бабо“, сказав приступивши до него „який ти скритий в своїх ділах, удали бідака, а золото мірши чверткою.“

„Мій брате“, відповів єму Алі Баба, „я тебе зовсім не розумію, говори яснійше.“

„Прому тебе, не жартуй собі з мене“, сказав Кассим і показав йому золотий гріш, котрий дала єму жінка.

„Чи богато маєш золота до того подібного? Вчера знайшла моя жінка той гріш на дні мірки, котру вам пожичала.“

Алі Баба зараз пізнав, що через глупоту жінки Кассим вже о золоті знає, немав отже що скривати перед братом і розказав йому цілий приладок, на котрім місци знайшов ту печеру, як підслухав розбійників і як дістав ся до золота. Навіть обіцяв показати братови ту печеру, аби тільки лишило ся се тайною і ніхто о тім не довідав ся.

„Власне я того хочу“, сказав гордо Кассим, „але також хочу пізнати всі зна-

ки і подробиці що до того місця, де находиться скарб, і в який спосіб буду міг дістати ся до середини, если би мене зібрала охота. Если мені не покажеш, так сей час донесу о тім до суду. Если будеш мені противний, так не тілько, що всю стратиці, що тепер маєш, але ще і покараний зістанеш, а я дістану за се нагороду, щом тебе завдав до суду.“

Алі Баба, радше з доброго серця, як зі страху перед грозьбами брата, оповів йому докладно всю чого хотів, навіть, сказав і слова, котрі треба було сказати, коли ся входило і виходило з печери.

Кассим не питав вже Алі Бабу о ніщо білше, і чим скоріше відійшов до дому, з з тим наміром, аби заволодіти цілим скарбом. На другий день, ще перед сходом сонця, обладував десять, мулів великими куфрами і поспішив як найскоріше до печери, щоби забрати звідтам всю золото і перевезти мулями до своєї хати. А если-би там ще троха золота лишило ся, то

думав приїхати по него другий раз. Що-таке отже тою дорогою, котру вказав йому Алі Баба і прибув під скалу. Сейчас розпізнав дерево, на котрім Алі Баба склонив ся був вчера перед розбійниками. Віднайшов двері і сказав ті слова:

„Сезаме, вітвори ся!“

Двері сейчас вітворили ся а коли він війшов в печеру, замкнули ся. Коли Кассим докладно оглянув цілу печеру, дуже здивував ся, бо знайшов в нійдалеко більше золота і других скарбів, як сподівався з оповідання брата. Подив его зрастав що раз більше, коли кожду річ оглянув з осібна. Чоловік лакомий і так як він жадний богацтв, перебув би тут цілий день і бавив би свої очі видом тих скарбів, сслиби не мав на мисли, що прибув тут не на те, аби оглядати ті скарби, але щоби їх забрати і спакувати чим скорше на мули. Набрав отже тілько мішків, кілько міг унести і пішов до дверей. Перед дверми оглянув ся, і серце то забо-

ліло на вид великої куни золота, котру мусів липити, бо вже не мав місця де забрати. Серед того забув цілковито, яке то слово треба сказати, щоби двері відчинилися і місто сказати „Сезаме“ він закликав:

„Ячменю, вітвори ся!“

Коли побачив, що двері не вітвираються, оставпів і здеревів з великого перестраху. Затревожений, почав викрикувати много інших назв збіжа, але двері не вітвиралися.

Кассим не сподівався такого випадку.

В так великім небезпеченьстві отортав його що раз більший перестрах. Чим більше намагався пригадати собі то слово „Сезам“ тим більше мішала ся йому пам'ять, а слово того вилетіло йому з голови, так якби його ніколи і не чув. Мішки з золотом, котрими обладувався, кинув на землю, і занепокоєний, зачав бігати по печері то в одну то в другу

сторону. Вже не бажав ні золота ні скарбів, лише щоби вийти з сеї печери.

Тимчасом коло полуудня повернули розбійники до печери. Коли побачили перед скалою мули Кассима, обладувані куфрами, дуже занепокоїли ся і сейчас догадали ся, що тут десь мусить бути їх властитель. На вид їздців, мули пополонили ся, а що не були попривязувані, порозбігали ся по цілім лісі так, що зовсім щезли з очій розбійників. Але розбійникам не хотіло ся гонити за ними, они постановили відшукати чим скоріше їх властителя. Одні порозбігали ся поміж скали, а другі з ватажком позсідали з конем і з видобутими шаблями підійшли до дверей печери. Ватажко вимовив звичайні слова і двері вітворили ся.

Кассим почувши в печері тупіт коней, догадав ся, що се прибули розбійники. З великого страху стануло ему волосє дубом на голові. Прочував свою смерть. Однак хотів пробувати щастя, і

як тільки вітворили ся двері, вискочив з печери з таким розгоном, що перевернув ватажка на землю. Але не утік перед другими розбійниками, котрі стояли з видобутими шаблями і сейчас убили його на місці.

По тім випадку постановили розбійники перешукати цілу печеру. Коли зайділи до середини, знайшли там мішки, котрі Кассим напакував золотом, аби їх потому винести і наладуваги на свої мули. Мішки ті позбирали до куни і зложили на своєм місці, не завважавши цілком, що трохи бракує золота, бо вже Алі Баба перед тим забрав досить богато. Потому зачали всі думати, яким способом міг Кассим дістати ся до середини печери. Прийшло їм на гадку, що він спустився з гори вікном, через котре доходило до печери світло. Але вікно було так високо, а скала з вні так була недоступна, що наконець пізнали, що се с неможливе дійти, куда він зайдов в печеру.

Они ніколи навіть не припускали, щоби він міг дістати ся до середини дверми, бо були переконані, що тайна ся тільки їм самим є звісна.

Позаяк розходило ся їм передовсім, щоби забезпечити свої скарби, постановили порізати тіло Кассима на чотири частини і положити їх при дверях печери, дві частини по одній а дві по другій стороні, для відстрашення кожного, хтоби посьмів так як Кассим зайди до середини. Відтак постановили не вертати до печери, аж по якімсь часі, коли труп вже цілком вивітріє. По довершенню сего, вийшли з печери і від'їхали для дальших розбоїв по гостинцях, куда найчастійше переїжджали купецькі каравани, на котрі они нападали і рабували.

Тимчасом жінка Кассима була дуже занепокоєна, бо вже ніч надходила, а муж єї не повертає. Ціла затревожена пішла до Алі Баби і сказала:

„Брате, ти, певно знаєш, що брат

твій Кассим поїхав до ліса по золото. До сеї пори він іще не повернув, а то вже так пізно, вже темна ніч, бою ся, щоби йому не приключилося яке нещастє.“

Алі Баба вже з розмови, яку мав з братом, догадував ся, що він поїде до ліса і тому не пішов сам того дня до ліса, аби уникнути підозріння брата. Не робив отже єго жінці жадних докорів, щоби собі єї не зразити, і успокоював єї, що не має чого бояти ся і що певно Кассим постановив собі не вертати скоріше до міста, аж десь коло півночи.

Жінка Кассима успокоїла ся, бо погадала собі, що Кассим справді мусить бути дуже осторожний, бо інакше власті потягнули би його до відвічальности і хто знає, чи не дістав би ся єще до арешту.

Повернула отже до хати і ожидала терпеливо півночи. Але мука єї в дома єще більше змогла ся, і жаль стискав єї сердце, що не могла явно розказати сусідам про своє горе, не могла навіть го-

лосно плакати ані нарікати, побоюючись, щоби не зрадити куда пішов єї муж. Тоді то донерва пізнала, як то тяжко покарав єї Пан Біг за цікавість і заздрість. Щілу ніч очікувала мужа і гіркими заливалася сльозами, а коли вже зачало дніти, поспішила чим скоріше до Алі Баби і таки розказала йому про своє горе, що Кассим доси ще не повернув.

Алі Баба заледви вислухав проосьби своєї братової, котра його просила, щоби пішов довідати ся про судьбу Кассима, сейчас забрав свої осли і поїхав до ліса. Коли станув коло скали, дуже здивувався, що не побачив нігде ані Кассима, ані його мулів, тільки коло дверий була земля від крові червона. На вид крові задрожав, і серце його огорнуло прочутє великого нещастя.

Тоді промовив звичайні слова і двері вітворили ся. Здеревів, коли побачив тіло свого брата розрубане на чотири частини. Недовго однак надумав ся, що має

робити, сейчас забрав ся до роботи, щоби віддати послідну прислугу помершому братові.

В печері знайшов велику паку, до котрої вложив порізане на чотири частини тіло брата, відтак вложив ту паку на одного осла, а з верха прикрив галузями. Другі два осли обладував мішками золота і удав ся з поворотом до міста. Був однак на стільки осторожний, що на краю ліса задержав ся аж цілком стемніло ся, аби неспостережено міг вернутися до міста:

Повернувшись щасливо до дому, два осли обладувані золотом завів на своє подвіре. Жінці казав зняти мішки з золотом і оповів їй коротко, яка доля спіткала Кассима. Відтак завів третього осла з пакою до братової.

Коли тільки занукав, вітворила йому Мордхияна браму. Була се невільниця розумна і второпна а притім уміла найттяжші пляни щасливо перевести, така була дуже спритна. О тім всім знати дуже

добре Алі Баба. Коли заїхав на подвір'є, зняв з осла галузє і паку і взявши на бік Морджияну, сказав до неї:

„Перша річ, о котру тебе прошу, є та, щобись заховала все те в тайні, що тобі скажу. Зараз побачиш, як дуже вимагає сего моя і твоєї пані справа. Otto в тій паці находить ся тіло твого пана. Мусимо його так похоронити, якби помер власною смертию. Заведи мене тепер до своєї пані, щобим міг з нею поговорити, а ти уважно прислухуй ся нашій розмові.“

Морджияна дала знати своїй пані, а Алі Баба, котрий йшов в слід за нею, ввійшов до покою.

„Що ж там, дорогий брате?“ поспітала його братова з великим непокоєм.
 „Яку приносиш мені відомість про моого мужа? З твого засумованого лиця пізнаю, що не приносиш мені такої відомості, котра би могла мене потешити.“

“Братово“, відповів Алі Баба, „не

могу тобі скоріше нічого сказати, доки ти мені не приречеш, що вислухавши, мене терпеливо від початку до кінця і що не будеш мені переривати. Вспільне наше добро вимагає сего, щоби те, що ся стало, заховати в як найбільшій тайні”.

„Ах!” закликала братова ‘болісним голосом, „та твоя бесіда звіщає вже мені смерть моого дорогого мужа. Мимо того прирікаю тобі съято, що додержу тайни, о котру мене просин. Лиш говори скоріше“.

Алі Баба оповів їй про цілу свою подорож до ліса, аж до повороту з тілом Кассима.

„Так, моя люба братово,“ кінчив Алі Баба своє оповіданє, “отже причина твої гризоти є тим більша, чим менше булась на ню приготована. Хоч нема жадного способу на се нещастє, если однак може тебе що потішити в тім терпінню, я дуже радо получа свій малий маєток з твоїм

і возьму тебе за жінку*). Я заневняю тебе, що жінка моя не буде сему противна і що обі будете жити в як найліпшій згоді. Сели отже гадка моя тобі подобала ся, то треба нам подумати, щобисьмо так зробили, аби ся здавало, що брат мій помер природною смертю. Мені здає ся, що ту справу можеш цілком безпечно здати на Морджияну, а я з своєї сторони помогу єї кільки буду мав сил“.

Чи могла найти лішній партію вдовиця Кассима над ту, котру їй предложив Алі Баба? Дуже радо приняла його освідчини і зараз потішила ся в своїм терпінню.—Алі Баба лишив тоді вдовицю Кассима а наказавши Морджияні щоби зробила се, що їй припоручено, всів на осла і повернув до свого дому.

Морджияна взяла ся сейчас до роботи. Коли відійшов Алі Баба, она побігла до аптекаря, що мешкав в сусідстві. Запукала до склепу а коли їй отворено, по-

*) У магометан. є дозволене многоженство.

просила о лікарство дуже помічне в най-небеснійших хоробах. Аптикар продав лікарство і поспішав ся, що є слабий у її пана.

„Ах!“ відновіла Морджияна зітхнувши тяжко „сам Кассим небеспечно за-слаб, мій добрий пане. Вже нема надії, щоби його можна було вратувати; нич не говорить, не може їсти“.

Сказавши се відійшла з лікарствами, котрих як звісно, не міг вже заживати порубаний на кусні Кассим.

На другий день та сама Морджияна пішла до того самого аптикаря і з плачом попросила його, щоби дав того лікарства, котре дає ся тілько тогді хорим, коли они вже умирають.

„Ах!“ сказала з великим жальом, від-бираючи від аптикаря лікарство, „мабуть то лікарство тілько поможе, що і вчера-ше. Ах, нещасна я, мій добрий пан десь певно умре“.

Позаяк сусіди завважали, що через

цілий день Алі Баба і сго жінка ходили засумовані до дому Кассима, проте ніхто і не здивував ся, коли почув вечером плач і нарікання жінки Кассима, котрі дали до пізнання, що Кассим вже помер.

На другий день дуже рано, сще перед сходом сонця, Морджияна знаючи, що оден старий швець в ринку найскоріше вітвирав свою робітню, удала ся до него, і сказавши добрий день, подала йому золотий гріш.

Баба Мустафа, так звав ся той швець, був широкозвісний під тим іменем. Він був дуже веселий і все умів щось сьмішного оповісти. Золотий гріш взяв до руки і оглядаючи його сказав:

„Добра колядка. Чого ж тобі потреба? Я є готов виповнити всії твої роскази!“

„Бабо Мустафо“, сказала до него Морджияна, „возьми з собою голку і нитку і все, що тобі потрібне до шиття і ходи чим скоріше за мною, але під тим услівем, що

я завяжу тобі очи, коли прийдеш на одніє місце“.

На ті слова зачав Баба Мустафа нібито відтягати ся.

“Ох! ох!“ відповів, то ти, як бачу, хочеш, щоби я може щось нечесного зробив?“

„Хорони Боже!“ сказала Морджияна подаючи йому другий гріш, ..я від тебе нічого злого не хочу. Ходи лише зі мною, ходи, не бій ся!“

Наконець дав ся Баба Мустафа намовити, а Морджияна завязавши йому очі на означенім місці, завела його до свого убитого пана. При тілі небіщика, котрого часті, були цілком поскладані, відвязала Бабі Мустафі очі і сказала:

„Бабо Мустафо! я привела тебе тут на те, щоби ти позипував ті часті, котрі бачиш. Не бав ся довго і бери ся до роботи; не мішай ся до других річей і не завдавай мені жадних питань; а як скін-

чин свою роботу, дістанеш ще оден золотий гріш.“

Коли швець покінчив свою роботу, Морджияна дала йому трету штуку золота і завязавши йому очі, завела на те саме місце, де йому перше завязала очі. Там зняла йому хустинку з очій, казала йти до дому і довгий ще час за ним слідила, бо бояла ся, щоби часом не вернув на звіді.

Прийшовши до дому, Морджияна загріла воду, а Алі Баба, котрий в той час надійшов, обмив тіло свого брата. Недовго потім прийшов столяр домовину, котру Алі Баба казав зробити.

Боячи ся, щоби столяр чого не побачив, Морджияна в дверях дому відобрала від него домовину а відтак помогла Алі Бабі вложить до неї трупа. Коли Алі Баба добре замкнув віко домовини, Морджияна пішла до мечету і там дала знати, що вже все є приготоване до похорону. Люди, що служили при мечеті і котрі

все обмивали тіла померших, прийшли до Морджияни з просьбою, щоби она дала їм обмити тіло Кассима, але она сказала, що річ та вже є залагоджена.

Ледви Морджияна повернула до дому, прийшов іман і другі слуги з мечету. Чотирох сусідів взяло на рамена домовину і за іманом, котрий відправляв молитви, занесли єї на кладовище. Морджияна серед плачу і зойку, яко невільниця помершого, йшла з відкритою головою, викрикуючи переразливо, бючи ся в груди і торгаючи собі волосс з голови. Алі Баба ішов недалеко з другими сусідами, котрі по черзі від часу до часу змінялися в несеню домовини з попернім. Так діяло ся, доки не прибули на кладовище.

Жінка Кассима лишила ся дома, нарікаючи і заливаючи ся слезами разом з другими сусідками, котрі після звичаю збігли ся до неї під час обрядів похоронних і котрі нарікаючи і зойкаючи разом

з нею, наповняли цілу улицю страшним сумом.

Так отже причина страшної смерти Кассима затаїла ся поміж Алі Бабою, його жінкою, вдовицю Кассима і невільницею Морджаиною так добре, і з такою остережністю, що не тільки з сусідства ніхто о нічім пе довідав ся, але не було навіть найменьшого підозріння.

В три або чотири дни по похороні Кассима Алі Баба переніс свої убогі річи і гроші, які забрав зі скарбця розбійників до дому вдовиці брата свого, аби там заложити собі помешканнє. Се було знаком, що він оженив ся з братовою. Таке женене ся в релігії магометанській є дозволене і ніхто тому не дивував ся.

Алі Баба мав сина, котрий вже від якогось часу покінчив науку в великім домі торговельнім. Син той дістав склеп по Кассимі з тою обітницею, що если буде розумно вести ся, то в недовгім часі оженить ся з богатою і гарною сусідкою.

Під час того, коли се діяло ся в домі Алї Баби, повернули розбійники до своєї печери і надзвичайно здивували ся, коли не знайшли там тіла почвертованого Кассима. Здивовані їх єще дужче збільшилося, коли завважали, що тепер є далеко менше мішків з золотом.

,,Відкрито нас і марно згинемо!“ закликав ватажко, „єсли не будемо ся мати на осторожности і єсли не подумаемо чим-скоріше в який спосіб усунути се лихо; потратимо поволи всі наші богацтва, котрі предки наши і ми самі збирали, наражаючи ся на великі труди і небеспеченьства. Вже тепер з понесеної шкоди можемо осудити, що злодій, котрого ми напали, дійшов тайни як вітвирати наші двері і що ми щасливо надійшли як раз в тій хвили, коли він мав вже виходити. Але не він сам оден мусів знати про сю тайну, певно є єще другий чоловік, котрий також знає як відчиняти наші двері. Те, що хтось уніс його тіло і забрав

знов чисть наших скарбів, с очевидним того доказом. Позаяк се немислима річ, щоби більше як дві особи знали про нашу тайну, забивши одного, треба нам подумати о другій."

Тої самої гадки що ватажко, були і всі другі розбійники. Они постановили заперестати на разі дальших розбоїв, а заняти ся виключно тим, щоби віднайти сего другого, котрий знав як вітворювати двері до печери і убити сго.

„Не іншої сподівав ся я відновіди по вашій відвазі і хоробрості", закликав ватажко „але передовсім потреба, щоби котрий з поміж вас відважний, справний і оборотний, пішов до міста без оружя, перебраний за подорожного чужоземця, і довідав ся, чи не говорять там про страшну смерть того, котрого ми забили, хто він був і в котрім мешикав домі, прото весь мусимо конечно найперше довідати ся, аби не зробити щось такого, чого бисьмо потому мусіли жалувати. Нам треба

о те дбати, аби в тім краю, де вже від такого давного часу живемо, нас не пізнали. А тепер скажу вам ще одну річ. Чи тодіте ся ви на тое, щоби з поміж вас, який вибере се до міста на звіди, понес кару смерти, якщо те, що він нам з міста донесе, буде ложне і неправдиве і вийде на нашу шкоду а може і згубу? Те треба зробити в тій цілі, щоби той, хто пійде до міста, був дуже обережний і не наражав ні себе, ні нас.“

Не чекаючи аж відізвуть ся другі, закликав оден з поміж розбійників:

„Я беру ся за се діло і за честь собі уважаю наражати жите своє за нас всіх. Ісели сего діла не локонаю, то знайте о тім добре, що не бракувало мені ані охоти ані відваги для загального добра нашої банди.“

Злодій сей приймивши великі похвали від свого ватажка, перебрав ся так, що ніхто не міг його пізнати. Виїхав вночі і так добре розложив свою подорож,

що зайшов до міста сіце перед досвіта. Прийшов на ринок і знайшов там оден склеп, котрий вже був вітворений. Се був склеп Баба Мустафи.

Баба Мустафа сидів на стільчику і працював. Злодій вступив до склепу і пожелав йому доброго дня. Коли завважав, що швець вже старший чоловік, сказав:

„Добрий брате, сіце сонце не зійшло, а ти, мимо старечих літ, так скоро берешся за роботу. Чи можеш видіти в тій темряві?“

„Хто ти є?“ відповів Баба Мустафа, „ти мене певно не знаєш. Справді я є вже старий, як сам бачиш, маю однак знаменитий зір; і легко бись тому повірив, якбись знат, що перед кількома днями зшивавши тіло помершого, в такім покою, в котрім певне не було виднійше як тепер.“

Відповідь та дуже утішила розбійника, що вже на самім вступі натрапив на чо-

ловіка, котрий сказав йому новину, якої так дуже потребував.

„Як-то! ти зшивав тіло помершого чоловіка?“ закликав здивуваний злодій?

„А на що ж ти зшивав мерця? Може ти хотів сказати, що зшивав простирадло, в котрім якийсь небіщик мав бути похоронений?“

„Ні, ні!“ відповів Баба Мустафа, „я добре знаю, що говорю. Ти певно хотівбись чогось більше довідати ся, але я тобі не скажу.“

На ділі не треба було нічого говорити, аби дати пізнати розбійникovi, що найшов те, чого шукав. Витягнув отже з кишені штуку золота і всуваючи сго в руку Бабі Мустафі, сказав:

„Я не хочу доходити твоєї тайни, хоч могу тебе запевнити, що не видавбим тебе зі секрету, хотяйбись навить мені його повірив. О одну тільки річ тебе прошу, іменно, щобись показав мені дім, в котрім зшивавесь мерця?“

,,Хоч радо бажавбим зробити тобі ту прислугоу, о котру просини‘‘, відповів Баба Мустафа, тримаючи в руці золотий гріп, якби го хотів назад віддати, „то запевняю тебе, що не потрафлю тобі сего сказати і ти повір моїм словам. Причиною того є, що як мене заведено на якесь мені незнакоме місце, завязано мені очі, а відтак по скінченю роботи знова мене завели з завязаними очима на те саме місце, що і перше. Отже-ж сам видиш, що се не можливе, аби я тобі показав сей дім‘‘.

,,Мусин бодай‘‘, заговорив дальше злодій, „де-що памятати дорогу, куда тебе вели з завязаними очима. Ходи, прошу тебе, зі мною, я тобі завяжу очі на тім самім місци, де тобі перше завязали і будем оба разом йшли тою самою дорогою і тими самими закрутасами, котрі може собі пригадаєш як ти ішов перше. А що кожда прислуга мусить бути винагороджена, то даю тобі другий золотий

гріш. Ходи, прошу, зроби то для мене".

По тих словах всунув Бабі Мустафі другий золотий гріш у руку.

На вид двох штук золота змякло серце Мустафи; він дивився на них довший час, не вітвиряючи уст і надумував ся, що має робити. Наконець витягнув з кишень монетку і вкладаючи до неї золото, сказав:

„Не могу тебе запевнити, чи памятаю докладно дорогу, куди мене вели, але ходім. Зроблю всео, що в моїй силі, аби її собі пригадати".

Баба Мустафа на велике вдоволені злодія, піднісся зі свого стільчика і не замикаючи склепу, в котрім не було нічого такого, щоби можна украсти, повів з собою розбійника аж на те місце, де Морджияна завязала йому очі. Коли прийшли на те місце, сказав Баба Мустафа:

„Тут завязано мені очі і бувем так обернений, як тепер стою."

Злодій витягнув з кишені хустину, завязав їому сейчас очі і ішов коло него, по частині через него ведений, доки Баба Мустафа не задержав ся.

„Мені здає ся“, сказав Мустафа, „щом дальше вже не йшов“.

І справді станув перед хатою Кассима, де вже тогді мешкав Алі Баба. Злодій, заки зняв їому з очей хустину, зазначив ворота крейдою, которую мав при собі, а здіймивши їому перевязку з очей, поспітив, чи не знає, до кого сей дім належить. Мустафа відповів, що при тій улиці не мешкає, отже не може їому сего сказати.

Розбійник, коли побачив, що вже нічого більше від Мустафи довідати ся не може, подякував їому за віддану прислугою і розійшовши ся з ним, поспішив чим скорше до своїх товаришів, маючи надію, що приймуть його дуже радо.

Як раз в той час, коли злодій розійшов ся з Мустафою, вийшла Морджияна

з дому Алі Баби за якимись справунками. Вертаючи з міста завважала знак на чоркнений крейдою на брамі хати свого пана, задержала ся отже, щоби сему придивити ся.

„Що се має означати?“ подумала собі. „То мусить хтось щось злого задумувати на моого пана, або міг се зробити якийсь непотріб з пустоти. Будь що будь треба мати ся на осторожності“.

Взяла отже крейду, а що дві чи три брами других хат, що лежали по однім і другім боці улиці, були цілком до себе подібні, назначила їх тим самим знаком і повернула до хати, не згадуючи о тім і слівцем, що зробила, ані своєму панові ані пані.

Тимчасом в досить короткім часі по вернув розбійник до ліса і до своїх товаришів. Знайшовши ся між ними, зараз їм оповів, як щасливо удала ся йому виправа, чванячи ся своїм щастем, що зараз на вступі до міста, найшов чоловіка, від

котрого о всім довідав ся, чого ніхто другий не міг докладніше йому оновісти.

Всі розбійники вислухали його оновідання з великою радостию, а сам ватажко похваливши його проворність закликав яо банди:

„Товариші“! не маємо ані хвильки часу до страчення. Уоруживши ся добре, їдьмо, а коли відемо до міста потайки, одні за другими, аби не стягнути на себе підозріння, зберемо ся на великім ринку, одні з одного боку, а другі з другого. Тоді я пійду і огляну дім з нашим товаришом, котрий нам так добре приніс вісти, аби вперед зміркувати що належить нам робити“.

Гадку гершта злодіїв всі радо приймили і в короткім часі станули готові до виїзду. Повідділювали ся по двох, по трох і їduчи в певнім віддаленю одні від других, в'їхали до міста. Ватажко і той розбійник, що був рано в місті, їхали на самім кінци і відразу удали ся на улицю,

де стояв дім Алі Баби. Коли приїхали під одну браму, котру назначила крейдою Морджияна, повідомив розбійник ватажка, що та брама, котрої шукають. Але коли не задержуючи ся, щоби незвернути на себе уваги поїхали даліше, завважав ватажко, що слідуюча брама була назначена таким самим знаком і в тім самім місці. Показав її своєму провідникові і поспітав, чи та брама є котрої шукають, чи перша котру вже минули. Провідник змішав ся і не знав, що має відповісти, а ще тим більше зачудував ся, коли разом з ватажком спостеріг, що чотири чи п'ять слідуючих брам, мало такі самі зна-ки. Запевнював його під присягою, що тільки одну браму назначив.

„Я знаю“, сказав, що мусів хтось другі брами подібно позначити, але признаю ся вам, що в тім помішаню не могу тепер розпізнати, котру я сам назначив“.

Коли ватажко побачив, що плян йо-

му не вдав ся, поїхав на великий ринок, там повідомив всіх розбійників через першого котрого стрігтив, що дарма їх робота і що нічого не лишає ся їм робити, як тілько чим скоріше винести ся з міста.

Коли ціла банда зібрала ся в лісі, вияснив всім ватажко причину, задля котрої їх тут закликав. Зараз всі осудили, що провідник заслужив на кару смерти, так як сам на тое вгодив ся, коли йшов на звіди до міста. Розбійник сей, коли пізнав, що неулача їх пляну наступила з тої причини, що він не досить був обережний, відважно піддав свій карк тому, котрий виступив, аби йому відтяті мечем голову.

Позаяк ціла банда домагала ся кровавої піმсти за кривду, яку їм заподіяно, проте зголосив ся другий розбійник, що він пійде на звіди до міста і съято прірік, що далеко лішне справить ся як той, котрого що іно покарано смертию. Ціла банда дала йому призволене і він поїхав

до міста. Там пілкушив так само як і перший Бабу Мустафу, котрий з завязаними очима завів розбійника перед хату Алі Баби. Розбійник подякував шевцеві і назначив браму червоною крейдою в незначнім місці думаючи, що вже тепер певно відріжнить ту браму від других назначених білою крейдою.

Недовго потім Морджияна виходила з дому так як і попереднього дня, а коли повернула, завважала червоний знак на брамі. Думаючи так як і перше, що хтось загадує на її пана якийсь напад, чим скорші позазначувала червоною крейдою в тім самім місці і сусідні брами.

Розбійник повернувшись до ліса, чванився перед цілою бандою, своєю остережністю і сказав, що так добре назначив браму, що тепер вже певно єї найдуть. Ватажко банди був вже тепер певний, що виправа мусить ся уdatи. І так само як попереднього дня, в тім самім порядку, з тою самою остережністю і так

само уоружені поїхали до міста, щоби виконати плян, котрий собі уложили. Ватажко банди з розбійником, котрий ходив на звіди, заїхали просто на улицю де мешкав Алі Баба, але завели ся так само як і попередного дня, бо знайшли кілька брам з червоними знаками.

І так мусів ватажко банди повернути зі своїми людьми так само як і попереднього дня, нічого не доконавши, а бідному післанцеви стяли за кару голову так як і його попередникови.

Ватажко бачучи, що стратив двох відмінних розбійників, бояв ся, щоби його банда ще більше не зменшила ся, если би хотів більше розбійників посылати ща подібні звіди. З приміру двох покараних смертию пізнав, що они всі були здібні лиш до розбою по дорогах, а не до такої роботи, де треба поопрацювати мозгом. Взяв отже на себе ту справу і удав ся особисто до міста. При помочи старого Баби Мустафи, котрий за золото готов

був продати житя всіх мешканців міста, ловідався де лежить дім Алі Баби і не тратив часу на роблене ріжних знаків на брамі, але приглянувся добре із всіх боків, як виглядає сей дім так, що тепер невно і вночі міг був сго пізнати.

Урадований, свою виправою, і знаючи добре о тім всім, чого потребував, вернув до ліса і коли зайшов до печери, де ждала на него ціла банда, закликав веселим і сильним голосом:

..Товариші! Тепер вже ніщо не стоїть нам на перешкоді, аби піметити ся за ту страту, яку ми понесли. Знаю дуже добре дім чоловіка, на котрого має упасти наша пімста, а в дорозі обдумавем способи виконання єї так обережно, аби ніхто не міг довідати ся про місце де лежить наша печера і про наші скарби, бо се є ціль нашої пімги; в противнім случаю плян наш місто користи, приніс би нам лише шкоду. Щоби сю ціль осягнути, маю средства, котрі вам предложу, а если

би хто з вас мав які лішні, то буле міг сказати.”

Тоді оповів всім, як думас поступити в тій справі, а коли всі пристали на цю гайдку, розказав їм розійтися по сусідних селах і місточках, і навіт зайти до самого міста, і закупити дев'ятнайцять мулов і трийцять вісім великих скіряних посудин на оливу; одні мають бути наповнені вже а другі порожні.

В протягу двох днів було вже все готове. Позаяк порожні посудини мали шийку за тісну, мусіли їх трохи розширити. Тоді ватажко банди всадив до кождої посудини одного уоруженого злодія, а з верха заткав так, якби була повна оліви; для лішнього беспеченства наスマрував кожду посудину з верха оливою. Доконавши сего наладував на мули трийцят сім злодів скритих в посудинах і одну посудину повну оліви, а сам перебраний за купця пустив ся з тими мулями до міста. Прибув там вже по заході

сонця, так як то собі попередно уложив. В'їхавши до міста удав ся просто до дому Алі Баби, аби попросити його о нічліг. Власне застав Алі Бабу вже по вечорі, як холодив ся на брамі. Задержав отже свої мули і приступивши до него сказав:

„Мій пане, як бачиш везу оливу на завтрапній торг, а що в таку пізну пору сам не знаю, де шукати нічлігу, прошу тебе отже, якщо можеш то зробити без прикрости для себе, позволь мені переночувати в твоїй хаті. Буду тобі за се дуже вдячний“.

Алі Баба, хоч власними очами бачив в лісі того розбійника а навіть і голос його чув, не міг його піznати в переbrаню олійника.

„Дуже радо тебе прийму“, відповів не надумуючись. „Заїжджай“.

По цих словах усунув ся з дороги, аби зробити вільний перехід муlam, котрі розбійник загнав на подвіре.

Алі Баба при кликав зараз свого непримітного і розказав йому, аби скоро тільки олійник поздіймає посудини з олійом з мулів, завів їх до стайні і там дав їм їсти сїна і ячменю. Пішов також до кухні і казав Морджияні зварити чим скоріше щось на вечеру для гостя, а також постелити йому ліжко в гостинній комнаті.

Навіть більше зробив через свою гостиність, бо коли побачив, що ватажко розбійників зняв тягарі зі своїх мулів, що завів їх до стайні, і що шукав собі місця на нічліг під голим небом, пішов запросяти його до покою, в котрім принимав гості, говорячи, що не позволить на те, аби він спав на подвір'ю. Ватажко розбійників відтягав ся від того запрошення, під позором, що не хоче робити йому неприємностей, але в дійсності не хотів йти спати до хати тому, бо бачив, що якщо буде на подвір'ю спати, то тим лекше виконає свій замір. Довгий час опирав ся

запросинам Алі Баби, аж в кінці дав ся намовити і пійшов до хати.

Алі Баба не тілько, що забавляв чоловіка, котрий наставав на його жите, доки Морджияна не подала вечері, але і опісля говорив з ним о таких річах, котрі, думав, справлять олійникови приємність, і не відійшов від него аж донерви по скінченій вечері.

,Лишаю тебе мій пане“, сказав відходячи. „Скажи собі принести, якщо забажаєш. Всё, що є в моїй хаті, до твоєї розпорядимости“.

Ватажко розбійників повстав разом з Алі Бабою і відпровадив його аж до дверей, а коли тамтой пішов до кухні, щоби розмовити ся з Морджияною, він впійшов на подвіре, буцім то хоче зайти до стайні і заглянути до своїх мулів.

Алі Баба поручивши своїй невільниці, щоби уважала на гостя, аби йому на нічім не збувало, сказав наконець:

,Морджияно, остерігаю тебе, що зав-

тра скоро съвіт іду до лазнї, не забудь приготувати менї сорочку до купелї і дай її Абдалї (так звав ся його невільник) а зроби менї добрий бульйон. щобим мав чим покріпити ся, коли верну до дому“.

Коли видав ті розпорядження, пішов на спочинок. Тимчасом начальник злодїїв, коли вийшов зі стайнї, розповів своїм людям, що мають робити.

,Як тільки зачну метати малими каміньчиками з покою“, говорив їм, „котрий призначено менї на нічлїг, ви чим скорше вітворіть собі посудини, перетинаючи їх з гори на долину ножами, котрі вам давем і виходіть“.

Потім удав ся до хати.

Коли станув коло кухнї, Морджияна взяла в руки съвічку і завела його до покою, котрий для него приготовила. Аби не стягнути на себе чийогось підозріння, хитрий бандит загасив съвітло, а за хвильку положив ся на ліжку не стягаючи з

себе убраня. Він мав замір лесь коло півночи взяти ся до діла.

Тимчасом Морджияна приготовила для Алї Баби сорочку до купели, віддала їй Абдалі і приставила до огню горнець з водою на бульйон. Нараз, коли вода зачала вже кипіти, загасла лампа. Не мала під рукою більше оливи, а також і съвічок не було в хаті.

,,Що тут робити?“ закликала, „треба конечно съвітла, а лампа згасла.“

,,Не потребуєш журити ся“, відповів їй на тоб Абдалль. „Іди на подвіре і возьми собі оливи з посудин, котрі там стоять.“

Морджияна подякувала Абдалі за добру раду і коли він пішов спати до передпокою Алї Баби, взяла збанок на оливу і вийшла на подвіре. Коли приближила ся до першої з берега посудини, злодій, що в ній сидів, думаючи, що се ватажко, сказав до неї по тихо:

,,А що, вже час?“

Морджияна почувши се питанє, зміркувала зараз, що то значить, і пізнала яке небеснеченьство грозить їй панови. Застановила ся, що має робити і наслідуючи ватажка, відповіла по тихо:

„Ще не час, але вже не довго будете ждати“. Наблизила ся незначно до другої посудини і таке саме почула питанє і так йшла дальше, аж дійшла до посліднього, котре було наповнене оливою. Всім розбійникам на їх питання дала одну і ту саму відповідь.

Відтак наповнила чим скорше свій збанок оливою з послідної посудини і повернула до кухні. Тут наляла оліви до лямпи і запалила єї, відтак взяла великий котел, вийшла на потемки на подвіре і наповнила його оливою. Повернула з ним до кухні, положила його на огонь і підложила під нього богато угля, маючи ту надію, що чим скорше зварить ся олива, тиш скорше довершить свій замір, від котрого зависів ратунок цілого дому. Коли

наконець закипіла олива, винеєла котел на двір і наляла до отвору кожної посудини почавши від першої до послідної, так богато кипячої оліви, кілько треба було, щоби задушити і забити одного чоловіка. Виконане сего заміру удало ся єї знаменито; всі розбійники погинули в посудинах як щурі.

Доконавши сего великого діла без найменьшого галасу, Морджияна повернула з порожнім кітлом до кухні і замкнула за собою двері. Пригасила огонь і лише тільки лишила, кілько треба було на зварене бульйону для Алі Баби. Відтак загасила лямпу і села коло вікна з заміром не класти ся спати так довго, доки не побачить виходячого вікном на подвіре ватажка розбійників.

Не минуло більше як пів години, коли ватажко розбійників пробудив ся, ставув, виглянув вікном, а коли нігде не завважав съвітла, і переконав ся, що глубока тишина запанувала в цілій хаті, дав

отже умовлений знак кидаючи малі камінчики, з котрих многі трафляли в начиня, як се сам зміркував з глухого відгомону, котрий відбивався о його уха. Наслухував чильно, але нічого такого не побачив, щоби дало йому до пізнання, що люди його суть вже готові на його зазив. Змішаний тим випадком, зачав кидати дрібні каміньчики вже другий і третій раз. Каміньчики дальнє трафляли в посудини, але ані оден розбійник не дав навіть знаку житя. Не понимаючи, що би то могло означати, зійшов по тихо, цілий занепокоєний, на подвіре. Приступив до першого начиня і коли хотів поспитати ся злодія, чи його чує, ударив го смердячий сопух оливи і спаленого тіла. Ту доперва пізнав, що замір його, щоби замордувати Алі Бабу, зрабувати його дім і відобрati забране через него золото з печери, не удався. Приступив до слідуючого начиня і до всіх інших по черзі і переконав ся, що ціла його банда пере-

несла ся вже на тамтой сьвіт і не потрібує вже золота; а з того, що в послідній посудині лиши трошки на дні було оливки, пізнав, в який то спосіб погинули його товарищі, через що стратив поміч, котрої потребував до сповнення злочину. Обнятий розпухою, що йому заподіяно так велику шкоду, вбіг до огорода Алі Баби і перескакуючи мури з одного саду до другого, ратував ся утечею.

Коли Морджияна не чула вже жадного галасу, і не виділа, щоби ватажко розбійників повернув, догадала ся, що мусів утічі садом а не через браму, котра була замкнена на два замки. Перенята великою радостию, що цілий дім охоронила від великого нещастя, положила ся і заснула.

На другий день Алі Баба єще перед сходом сонця пішов до лазні зі своїм невільником, нічого не знаючи о дивнім випадку, який зайшов в його хаті, позаяк Морджияна неуважала за річ потрібну

будити його в хвилі небезпеченьства а також не мала чого спішити ся з відомостю про відвернене нещастя.

Вернувшись з лазьні, коли сонце вже лосить було високо на небі, Алі Баба так здивувався, що єще бачив начиня з оливовою на своєму місці, і що купець не виїжджає так довго на торг, що аж поспішав Морджияну о причину.

„Мій добрий шане“, відповіла Морджияна, „нехай тебе Бог благословить з цілім твоїм домом. Довідаєшся о всім ліпше, коли своїми очами побачиш те, що тобі покажу: ходи лиш, будь ласкав, зі мною“.

Алі Баба пішов за Морджияною.

„Заглянь в то начине“ сказала, коли знайшли ся на подвір'ю, „диви, чи там є олива...“

Алі Баба побачивши в посудині місто олив, чоловіка, подав ся в зад з великим страхом і криком.

„Не бій ся вже нічого“, сказала до

него Морджаяна, „чоловік, котрого ви-
диш, не зробить тобі вже нічого злого.
Богато лиха наїс він людям, але тепер
він не в силі шкодити ані тобі, ані ніко-
му на сьвіті, бо вже не жив“.

„Морджаюно!“ закликав Алі Баба,
„що це значить? Поясни мені, пропу-
тебе!“

“Всьо тобі поясню, але ти повздержи
свій перестрах“, сказала Морджаяна, „і
не дай сусідам спосібності, аби довідали
ся о річах, котрі треба затаїти. Оглянь
насамперед всі начиня.“

Алі Баба оглянув всі посудини одну
по другій аж до послідної, в котрій була
олива. Відтак, станувши мов здеревілий,
поглядав раз на посудину, другий раз на
Морджаяну, не можучи з великого звору-
шення і слова промовити. Наконець, якби
йому хто привернув бесіду, дрожачим го-
лосом поспітив:

„А з купцем що стало ся?“

„Купець той“, відповіла Морджаяна,

„так є купцем, як я жінкою купця. Опомівім тобі, хто він є, і де дів ся, але лішче тобі буде вислухати сеї історії в покою, бо вже пора тобі покріпити ся бульйоном по купелі в лазні.“

Коли Алі Баба удав ся до покою, Морджияна побігла до кухні по бульйон.

Коли його принесла, Алі Баба сказав до неї:

„Вволи мою волю, і заспокій мою цікавість, розкажи мені цілу ту дивну історію зі всіма подробицями“.

Морджияна оповіла всео, що зробила минувшої ночі і попередніх днів.

Алі Баба вислухавши оповідання своєї невільниці, сказав:

„Не умру скорше, доки не винагороджу тебе за твоє добре серце. Тобі зауважчу жите, і на перший доказ вдячності, дарую тобі свободу і прирікаю, що всео тобі зроблю, чого лиш забажаєш, і що буде в моїй силі. Я є тої самої гадки, що і ти, що ті розбійники наставали на

можі жите. Бог віслав мені тебе на оборону, і маю надію, що і даліше буде мене стеречи перед їх ненавистию. Тепер передовсім треба нам постарати ся, щоби тих звірів в людськім тілі так потайки похоронити, щоби їх судьба нікому не була звісна. До сеї роботи заберу ся я сам з Абданьом“.

Город Алі Баби був дуже довгий і на кінці мав високі дерева. Не зволікаючи пішов під ті дерева зі своїм невільником і викопав яму так довгу, широку і глибоку, щоби змістили ся в ній всі трупи тих розбійників. Земля була в тім місци дуже мягка, і яму викопали в короткім часі. Відтак повитягали трупів з посудини, а оружс, в котре були розбійники заосмотрені, відложили на бік. Заволікли тіла їх на сам кінець города, повкидали до ями і засипали землею. Оружс розбійників і посудини з оливи склав Алі Баба в певне місце; а мули,

котрих в той час не потребував, поспроподував по кілька на торговиці.

Під час коли Алі Баба всіма способами старав ся закрити перед людьми, в який спосіб в так короткім часі став багатим чоловіком, ватажко сорок розбійників повернув до своєї печери в лісі з великим смутком і терпіннем, ішо йому так зле і так нещасливо повела ся виправа. Скриготав зубами і ледво живий з гризоти, поволік ся до печери.

Самота, в якій найшов ся в печері, видавала ся йому жорстокою.

„Хоробрі мужі“, закликав, „товариші трудів і всяких моїх виправ, де ви поділи ся?! Що я без вас піchnу? Чи на те я вас згуртував і вибраав, щоби дивити ся на загубу, на вашу так погану смерть? Меньше би я вас жалував, як би ви згинули на поля битви—по лицарськи. Коли ж я зберу другу ватагу людей таких як ви хоробрих і на всю відважних? А хоч бим і хотів, то чи могу бути певний,

що той чоловік не зайде єще колись до нашої печери і не збогатить ся єще більше нашим золотом? Не могу, і не повинен я о тім скоріше думати, доки не відберу йому перше житя. Чого не міг я доказати силою, того докажу підступом; а коли в сей спосіб забезпечу свій скарб перед грабіжю, то знайду інший спосіб, щоби він не лишив ся по мені без наслідника, але щоби цілі віки перетрівав і єще дуже збільшився".

Уложивши собі такий плян, положився і заснув твердо.

На другий день пробудився дуже скоро і відповідно до пляну, котрий собі уложив, убрав ся дуже порядно. Прийшовши до міста, замешкав в одній господі, а сподіючи ся, що випадок який зайшов в хаті Алі Баби, може бути голосний, зайшов в розмову з господарем і винітував ся його незначно, що нового чувати в місті. Господар оповідав йому про ріжні речі, але про те що розходило

ся ватажці, і слівцем не згадав. З того пізнав розбійник, що Алі Баба не для чого іншого держить всео в тайні, як лиш для того, щоби ніхто не довідався о скарбі який посідає і о способі, в який ним заволодів; а також, що дійшов причини, задля котрої наставали на його жите, тим більшу почув в собі охоту, всячими можливими способами скрито його замордувати.

Купив отже коні, і перевозив ними з печери ріжні дорогі материї і тонкі полотна до своєї господи. До ліса їздив кілька разів, а все був дуже осторожний, щоби ніхто не міг побачити, звідки ті дорогоцінності привозить. Коли жому здавалося, що вже досить навозив тих товарів, щоби можна було виставити їх на продаж, постарається о склеші, а знайшовши його, винаймив від властителя, зложив в нім товари і сам там замешкав. Склеші его лежав напротив склепу Кассима, котрий недавно обняв син Алі Баби.

Коджия Гуссен, так назавав себе розбійник, не забув після звичаю, яко новий мешканець міста, відвідати своїх сусідів; а що син Алі Баби був молодий, пристойний, дотепний, і більшу мав спосібність до говореня і бавленя ся з ним частійше, чим з другими купцями, в короткім часі заприязнив ся з ним. Більшу ще і тіснійшу навязав з ним приязнь, коли в три або чотири дни по своїм замешканю, спостеріг Алі Бабу, котрий відвідав сина і говорив з ним через довший час. Коли отже розбійник довідав ся, що Алі Баба се батько того купця, тим частійше єще заходив до него. Від того часу спіч більше оказував йому привязанс; бавив ся з ним, робив йому подарунки, частував його навіть і кілька разів запрошуував до себе на обід.

Син Алі Баби не хотів приймати тих доказів приязни від Коджії Гуссена, аби не відвдячити ся йому взаїмно. Але по заяк мав дуже мале помешкане що не міг

приняти у себе Коджію Гуссена так як
єго бажав, висказав Алї Бабі свою гад-
ку, що належало би конечно угостити Ко-
джию Гуссена.

Алї Баба заявив з охотою, що спра-
вить забаву.

„Мій сину”, сказав, „завтра маємо
пятницю, а позаяк в той день всі більші
купці, яким є і Коджия Гуссен і ти, ма-
ють свої склени позамікані, витягні його
отже по півдні на прогульку, а коли
будете вертати, пострай ся, аби вам ви-
шало переходити коло моєго дому і при-
веди його до мене. В сей спосіб буде
далеко ліпше, якбум мав нарочно його за-
прошувати. Я прикажу Морджияні, аби
зварила добру вечеру і тримала її го-
тову“.

І справді, в найблисціу пятницю, син
Алї Баби і Коджия Гуссен зійшли ся на
умовленім місці і пішли на прохід. Коли
повертали, син Алї Баби наумисно так
вів Гуссена, аби їм випала дорога через

улицю, при котрій стояв дім його батька. Як тільки прийшли під браму, затримав його і запутивши, сказав:

„Тут є дім моого батка. Батько мій, знаючи о твоїй прихильності для мене, просив мене як найсердечнійше, щобим запізнав тебе з ним“.

Зрадливий Гуссен, хотяй став в сей спосіб у мети, до котрої зміряв, то є, що міг мати приступ до дому Алі Баби і живе йому відобрести, однак відтягав ся від того. Але, коли невільник Алі Баби вітворив браму, молодець з великою гречністю взяв його під рамя і ідучи наперед потягнув його і неначе присилував, щоби зайшов до хати, хоч він тому здавав ся опирати.

Алі Баба приймив Коджию Гуссена з веселим усміхом на лиці і з так великою гостинністю, якої тільки міг собі бажати.

По короткій розмові, Коджий Гуссен

хотів відійти, але Алі Баба задержав його і сказав:

„Пане мій, деж ти вибираєш ся? Прощу тебе, най маю то щастє з'єсти з тобою у мене вечеру. Вечера, до котрої тебе запрашаю, не є справді така, як для тебе повинна бути, але якою небудь она буде, сподію ся, що ти її так ласково приймеш, як я тебе з добрим серцем запрашаю“.

„Пане!“ відповів Коджия Гуссен. „Я є цілком переконаний о твоїм добрім серцю і коли тебе прошу, щобись позволив мені вернути до себе до дому і не лишати ся на вечері, не думай, що се роблю через якусь погорду або грубяньство, але маю в тім важну дуже причину, которую бись невно узняв за справедливу, если бы она була тобі звісна“.

„Щож то, мій пане, може бути за причина?“ поспітив Алі Баба. „Чи можу о ній довідати ся?..“

„Дуже радо скажу тобі“, відповів Ко-

Джия Гуссен, „причина є та, що не їм ані мяса, ані жадної соленої потрави.“

„Если то одно тобі перешкаджає“, говорив дальнє Алі Баба, „то могу тебе мати у себе на вечері, бо хліб котрий у мене подають, ніколи не є солений, а щодо мяса і других страв, то прирікаю тобі, що в тих, котрі заставлять перед тобою, не буде соли. Сейчас я так заряджу. Прости мені отже, що відійду від тебе на хвилину“.

Сказавши се, побіг до кухні і прикарав Морджияні, щоби не солила мяса, котре має подати на стіл, а коли вже посолила, то нехай чим скоріше приготовить дві або три потрави без соли і з другими принесе до вечері.

Морджияна мала вже всю приготоване і не могла вздергати ся від гніву, коли почула сей новий розказ. Щоби не виговорити ся з тим перед Алі Бабою, сказала:

„А щож се за дивний чоловік, що

істъ мясо без соли? Твоя вечера зіпсув ся, заки приладжу йому другу без соли“.

„Не гніваї ся, Мордхияно“, відповів Алі Баба, „він с чоловік чесний, а ти не трать часу і зроби, щом тобі приказав“.

Хоч дуже нерадо, однак сповнила Мордхияна розказ; але зібрала сі велика охота і цікавість пізнати сего чоловіка, що їсть страви без соли. Коли вже весь зварила, а Абдалль накрив стіл, помогла йому носити полумиски. Споглянувши на Коджю Гуссена, сейчас пізнала, що се той самий ватажко розбійників, котрий був недавно у них з олійом перебраний за купця. Приглянувшись йому уважніше, завважала, що має під убранем скований великий розбійничий ніж.

„Вже тепер не дивую ся“, подумала собі, „чому сей розбійник не хоче їсти соли з моїм паном: він с його завзятым ворогом, і певно задумує його замордувати“.

Мордхияна заставила стіл стравами і

користаючи з часу, коли они їли вечеру, поробила всякі потрібні приготування, щоби сповнити свій съмілій замір. Коли вже скінчилася, прибіг до неї Абдалль і сказав, що вже пора занести на стіл овочі. Занесла отже кошик з овочами, а тимчасом Абдалль збирал зі стола непотрібні вже страви. Відтак присунула до Алі Баби маленький столик, на котрім приготувала вино і три чарки і вийшла, забравши з собою Абдалля нѣбито на вечеру. Тимчасом міг розбійник з Алі Бабою і його сином свободно поговорити і забавити ся.

Тоді Коджия Гуссен, або радше ватажко сорок розбійників побачив, що тепер найліпша спосібність забити Алі Бабу. Постановив отже упійти разом батька і сина в надії, що син, котрого не думав убивати, не перенікодить йому в утопленню ножа в груди батька і що потому вимкне ся через город, так як се недавно зробив, заки єще кухарка і невільник скінчать їсти вечеру.

Морджияна догадавши ся, який страній замір має Коджия Гуссен, вмісто їсти з Абдальом вечеру, постановила за той час випередити розбійника. Перебрала ся в танечницю, на лиці взяла заслону, опоясала ся срібним позолочуваним поясом, до котрого незначно привязала птицю з самого золота і срібла, а на лиці наложила сіде гарну маску. Так перебрана сказала до Абдаля.

„Абдалю, возьми бубен і ходи зі мною, розвеселимо гостя нашого пана, а приятеля його сина, так якто часом робилисьмо нашему панови“.

Абдаль взяв бубен і став в него бити, ідучи перед Морджияною, і так зайшли обос до гостинного покою. Морджияна поклонила ся низенько, якби хотіла просити о позволене потанцювати троха.

Абдаль побачивши, що його пан хоче щось говорити, перестав бубнити.

„Ходи, Морджияно, ходи“, сказав Алї Баба, „нехай бачить Коджия Гуссен,

що ти єміш, і нехай нам скаже, чи гарно ти танцюєш".

Потім обернувшись до Коджії Гуссена, сказав:

„Прощу тебе, мій пане, не думай, щоби та розривка мене гроці коштувала. Маю їх в дома і сам бачиш, що той чоловік, то мій невільник, а та дівчина, то моя кухарка, котрі нам тут приємність справити хочуть. Сподіюся, що розвеселиш ся троха.“

Коджия Гуссен не сподівався, що Алі Баба буде його забавляти по вечері якимись танцями, і вместо вдоволення зачав побоювати ся, що готов стратити так добру спосібність до виконання свого наміру. Але потішав ся бодаю тою надією, що таку спосібність ще найде, а поки що не треба було зривати приязні з батьком і сином. Хотяй отже волів би був, щоби Алі Баба не давав тих танців, удавав однак, що є йому вдячний за се і

сказав, що все, що справляє їм обом присність, є і для него міле.

Коли Абдалъ почув, що Алї Баба і Коджия Гуссен перестали вже говорити, зачав на ново бити в бубен і сипівати, а Морджіяна зачала танцювати. Коли вже перетанцювала кілька танців, видобула наконець штилєт і тримаючи його в руці, перетанцювала один дуже гарний танець, котрий всім далеко більше подобався, як всій попередні. В тім танци показувала ріжні чудові фігури і скоки і ріжні гарні штуки, а штилєт тримала перед собою, як би хотіла ним когось пробити, то знов звернула вістре до себе, якби хотіла пхнути себе в грудь. Наконець вирвала лівою рукою бубен з рук Алї Баби, а тримаючи штилєт в правій руці над головою, вістрем обернений в зад, як се звичаєм у правдивих танечників, приступила до Алї Баби.

Алї Баба кинув їй в бубен золотий гріш, відтак підійшла до сина, котрий пі-

шов за приміром батька і він кинув їй також штуку золота.

Коджия Гуссен побачивши, що і до него Морджияна наближається, витягнув з кишень мошонку з золотом, щоби з неї зробити їй презент, але в тій самій хвилі, коли ქлав золото на бубен, Морджияна пхнула його штилем в саме серце так глибоко, що не скоріше витягнула аж розбійник погиб.

„Ах, нещасна!“ закликав Алі Баба, „що ти зробила? Чи хочеш мене і цілий дім згубити?“

„Не на згубу, але для твого ратунку я се зробила“, відповіла Морджияна.

В тій хвили витягнула великий ніж з під убрання забитого розбійника і сказала:

„Придивіть ся оба добре, з яким страшним ворогом малисьте до діла. Чи не є се перебраний олійник і ватажко сорок розбійників? Чи не застановило вас се, що не хотів їсти з вами соли? Чи

ще більше треба доказів, щоби вас перевонати о своїх нечестних замірах? Я як тільки почулам, що ти пане масштаба, сей час зродило зя в мені підозрінє і не помилилося мое серце.“

Коли Алі Баба побачив таке велике привязане і посвяту Морджияни, що вже другий раз виратувала його від смерти, сказав:

„Морджияно! перше давем тобі в на-
городу свободу, а тепер щоби відвдячити
ся тобі за твою посвяту, зроблю тебе
жінкою моого сина“.

По тих словах звернув ся Алі Баба
до сина і сказав:

„Сину мій! я тебе маю за добру дитину і думаю, що вволиш волю батька і
взьмеш за жінку Морджияну, котра буде
підпорою моїй родини і звеселить тебе,
доки Бог тобі жити позволить“.

Син згодився з волею батька і ска-

зав, що вже давно мав на думці оженити ся з Морджияною.

Відтак похоронено тіло ватажка в тій самій ямі, що і тамтих сорок розбійників і то в такій тайні, що ніхто о тім не довідав ся.

В кілька днів опісля справив Алі Баба величаве весілля свому синови і Морджяні і запросив много гостей.

Довгі часи бояв ся Алі Баба заглянути до печери розбійників зі скарбами, дондерва десь по році сїв на коня і поїхав до ліса. Коли станув перед скалою, побачив що стежка цілком вже заросла травою і не було жадного сліду. З того переконав ся, що тої тайни як вітвирати печеру ніхто більше не знає тільки він оден на сьвіті. Зайшов отже до середини, набрав много золота і поїхав до дому. Відтак научив сина як має сказати, щоби печера вітворила ся і они оба, а і ціле їх поколінє покористувало ся тими скарба-

ми. Они спомагали убогих, будували шпиталі для хорих і в сей спосіб з'єднали собі весь нарід, так що все вибирало їх на найвищі уряди в місті.

